

Sylvia Witteman:

‘Als je maar
hard genoeg
glimlacht,
ga je je vanzelf
blijer voelen’

Eigenlijk wilde ze helemaal niet naar Amerika, maar nu Sylvia Witteman na drie jaar weer terug is in Nederland heeft ze heimwee. Naar het kunstmatige ‘how are you’, het mooie weer en de ruimte. En het bevrijdende gevoel nergens bij te horen.

'2010 is voor mij het jaar waarin we het reizen voorlopig achter ons laten. Mijn gezin wil hier de komende tien, vijftien jaar niet meer weg. Tot de kinderen klaar zijn met de middelbare school willen we ze niet lastigvallen met weer een nieuwe verhuizing. In die zin is het de afsluiting van een tijdperk van veel reizen en vaak verhuizen. Dat vind ik wel moeilijk te accepteren. Soms grijpt het me naar de strot dat ik de komende vijftien jaar tegen deze geveltjes aan zit te kijken. Dat is een soort onrust: ik denk altijd dat het elders leuker is.'

Rare, dikke mensen

Vanaf 1991 heeft Sylvia Witteman in totaal veertien jaar in het buitenland gewoond: vijf jaar in Moskou, zes jaar in Berlijn en drie jaar in Washington. 'In 2007 wilde ik eigenlijk niet naar Amerika – dat trok me helemaal niet. Ik had er een beeld bij van allemaal rare dikke mensen die de hele dag *have a nice day* tegen elkaar zeggen. Dat beeld bleek ook wel te kloppen. Ik moest er in het begin erg aan wennen dat Amerikanen zo kunstmatig tegen elkaar glimlachen en *how are you today* zeggen. Doe toch normaal! Maar het went, je gaat het zelf ook doen, want het werkt wel. Als je maar hard genoeg glimlacht, ga je je vanzelf blijer voelen. Nederlanders vind ik vrij onvriendelijk. Lomp. Als ze tegen je op botsen, zeggen ze niet eens sorry. Ze kijken gewoon de andere kant op. Dat soort dingen realiseer je je pas als je een tijdje weg bent geweest. Ik hou niet zo van Nederland. Vanwege het weer vooral. Ik ben daar heel gevoelig voor. Als het mooi weer is, ben ik meteen

tien keer zo vrolijk. De kou in Moskou en Berlijn vond ik niet erg, maar dat grijze en natte van hier wel. En dan op de fiets moeten. De combinatie van het weer met het vervoer hier – dat nekt me. En de drukte. Je zit hier zo op elkaars lip. Ik vond het in Amerika lekker dat ik niemand tegen hoefde te komen. Dat vond ik rustgevend. Als ik hier in Amsterdam-Zuid naar buiten loop, zit mijn halve vriendenkring op het terras. Dat is heel gezellig, maar soms ook wel een beetje benauwend. In Washington woonden we in de buitenwijk Bethesda, een van de duurste buurten van Amerika. Wij hadden onze kinderen op openbare scholen, maar de meeste kinderen gingen naar dure privéscholen en hadden twee au pairs. Wij waren de paupers van de buurt. Het huis was niet zo groot, een stuk kleiner dan de 275 vierkante meter die we hier hebben. Maar het was wel prachtig vrijstaand met een grote tuin met eekhoortjes. En altijd mooi weer. De kinderen konden 's zomers elke dag zwemmen in het openluchtzwembad. Ik vond het een heel lekkere plek om te wonen en ook het reizen was leuk; we hebben in Amerika veel gereisd.'

Overstag

Vijf jaar Washington, dat was de planning. 'Een correspondentschap is meestal voor vijf jaar, maar na de presidentsverkiezingen vond Philippe het toch wat minder spannend worden, hij wilde wel weer wat op de krant doen. Maar ik wilde helemaal niet

weg. Ik heb van alles geopperd om ons in Amerika te houden, zelfs dat hij dan maar uit dienst moest gaan en dat ik ons wel een tijdje zou onderhouden. Ik schreef in Amerika gewoon mijn columns en de kookrubriek. Maar ja, het huis en de auto waren van de krant en dat had ik nooit kunnen betalen.

'Alle voorgaande keren ben ik ook al met jou meegereisd', wreef ik hem onder zijn neus. Maar dan zei hij: 'Dat is heel nobel van je, maar daardoor heb je wel wat van de wereld gezien.' En dat is natuurlijk ook waar. Bovendien: naar Moskou wilde ik zelf heel graag. Dat was ons eerste buitenlandse avontuur samen. Alleen de post Tel Aviv heb ik ooit geweigerd. Daar wilde ik echt niet naartoe, met al dat geweld. Berlijn zag ik eerst ook niet zitten, maar toen ik er eenmaal was, vond ik het meteen erg leuk.

Uiteindelijk was het gewoon geen realistische optie om in Amerika te blijven. Bovendien, ook voor de kinderen hadden we bedacht dat Nederland leuker was. In Washington was de school heel streng en de kinderen hadden weinig vrijheid. Ze konden niet zomaar ergens naartoe lopen of fietsen. Daarvoor zijn de afstanden veel te groot en er zijn ook geen fietspaden. Alles moet je met de auto doen.

De kleinste was 3 toen we naar Amerika gingen en hij was echt veramerikaniseerd. Hij sprak bijna geen Nederlands meer en had het eigenlijk nog wel naar zijn zin. De middelste heeft nooit helemaal goed kunnen aarden. De oudste was wel goed gewend, maar zij werd 12, dus zou naar de middelbare school gaan. Ook daarom dachten we: dit is eigenlijk wel een goed moment. Dus ja, uiteindelijk heb ik gewoon moeten zwichten.

De kinderen zijn blij om terug te zijn. Ze hebben hier zo veel meer vrijheid; ze kunnen gewoon zelf in het park spelen en na school met vriendjes mee zonder dat ze dat een maand van tevoren hoeven af te spreken.

Op school zitten ze echt met hun oren te klapperen dat je gewoon je en jij tegen de juffen en meesters mag zeggen, dat je hier zomaar de klas uit mag om naar de wc te gaan, dat je mag rennen op het school- >

'Je moet zo'n man niet tegenhouden. Dat is niet goed voor je relatie'

Sylvia Witteman (45) is getrouwd met Philippe Remarque, sinds kort hoofdredacteur van *de Volkskrant*. Samen hebben ze drie kinderen van 12, 9 en 6 jaar. Vanaf 1991 heeft Sylvia met haar gezin in totaal veertien jaar in het buitenland gewoond. In augustus 2010 verhuisden ze van Washington terug naar Nederland. Sylvia schrijft columns voor onder andere *Volkskrant magazine* en schrijft wekelijks een stukje voor de kookrubriek, *de Volkskeuken*, en een column voor dezelfde krant. Haar columns zijn gebundeld in een aantal boeken, zoals *Pekingend bij nacht* en *Ik verzin dit niet*. Ook heeft ze drie kookboeken op haar naam staan. Haar nieuwste kookboek is *Koken met Sylvia Witteman*.

‘Al die vrouwen met hun bakfietsen – dat vind ik eng’

plein. Dat mocht in Amerika allemaal niet. Te warm of te koud, er was altijd wel een reden om de kinderen binnen te houden. En al die overdreven veiligheids- en hygiëne-maatregelen! De kinderen hadden allemaal verplicht zo’n flesje *sanitizer* op hun tafeltje staan en je mocht nooit iets trakteren wat je zelf had gemaakt – dan moest je er een lijst ingrediënten bij leveren vanwege kinderen met alle mogelijke allergieën. Wat dat betreft was Amerika voor mij als columniste een paradijs. Ik hoefde niet veel te overdrijven, het was allemaal al behoorlijk verbijsterend.’

Ouderwetse rolverdeling

Haar man gaat ’s ochtends vroeg de deur uit en komt er ’s avonds laat weer in. Dat is ook voor Sylvia een hele verandering. ‘Philippe bevalt het heel goed. Hij vindt zijn werk schitterend. Maar het is een zware baan. In Amerika was hij ook wel veel weg, want hij reisde veel. Maar hij werkte daarnaast, net als ik, veel thuis. Dan lunchten we samen, dat was gezellig. Nu is hij er bijna nooit meer. Hij wil wel met het eten thuis zijn, maar dan wordt het toch weer acht uur en de kinderen hebben gewoon om half zeven honger. Daar schipperen we nog erg mee, dat is nog een punt van discussie. Hij probeert in elk geval op tijd thuis te zijn om de kinderen in bed te leggen, maar ook dat lukt niet altijd. Wel brengt hij ze meestal naar school en verder komt het meer op mij neer. Maar goed, ze zijn niet piepklein meer, dat scheelt. Qua huishouden maakt het niet veel uit. Hij deed al nooit veel meer dan de vuilniszakken buitenzetten en eens de afwas-machine uitruimen. Wat dat betreft hebben we een beetje een ouderwets huwelijk. Ik doe overigens zelf ook weinig in huis. Ik doe boodschappen en ik kook, en de dag voor de werksters komen, draai ik snel

even een was – dat is het eigenlijk wel. Het is allemaal niet rampzalig, maar ik vond het leuker toen hij nog thuis werkte. Aan de andere kant: nu verdient hij meer. Bovendien: je wilt je man toch ook niet fnuiken in wat hij heel graag wil doen? Je hebt wel vrouwen die dan zeggen: dat gaat niet door. Dan heb je je man misschien wel afgericht, maar of je dát nou moet willen? Ik vind: je moet zo’n man niet tegenhouden in wat hij het allerliefst doet. Dat is ook niet goed voor je relatie.

Dat we elkaar nu zo weinig zien, is misschien ook niet goed. We proberen één keer in de week uit eten te gaan, alleen lukt dat vaak niet. Maar onze relatie heeft al heel wat stormen doorstaan en tot nu toe is het altijd goed afgelopen, dus ik heb geen enkele reden om aan te nemen dat het nu niet zo zal gaan.’

Amsterdamse kliek

Sylvia krijgt regelmatig de vraag van bezorgde lezers of ze stopt met haar column in *de Volkskrant* nu haar man daar de baas is. ‘Nee, hoezo? Ik werk bij het *magazine* onder een eigen chef. Die staat officieel wel onder Philippe, maar hij gaat niet over mijn stukjes en ook niet over mijn vergoeding.

Ik ben wel voorzichtiger geworden met wat ik schrijf. Hij is nu natuurlijk toch een publiek figuur. Ik zou daarom niet meer zo snel over hem uit de school klappen. Als ik nu iets over hem schrijf, zien mensen toch meteen de hoofdredacteur van *de Volkskrant* voor zich, eerder was hij gewoon de anonieme ‘huisgenoot P’.

Ik ben ook voorzichtiger geworden omdat we terug zijn in Nederland en ik zelf ook bekender ben geworden. Als ik in Amerika iets schreef over een klasgenootje van mijn kinderen of over een rare schooljuf, werd dat niet door hen gelezen, en dus beledigde ik niemand. Maar hier zal ik niet zo snel over hun juf of klasgenoten schrijven. Of over mijn dochter zelf. Het is voor haar toch niet zo leuk als ik haar hele puberteit beschrijf. Als je heel onbekend bent, is dat geen punt, maar er zijn hier toch een hoop mensen die weten dat wij haar ouders zijn. Dat vind ik ook een nadeel van Amsterdam-Zuid: dat het zo’n kliek is. Ik ben een beetje huiverig voor dat ‘ons kent ons’. In het buitenland had ik vaak het gevoel dat ik nergens echt bij hoorde, dat ik voor spek en bonen meedeed. Dat vond ik prettig, bevrijdend.

Hier word ik zo geconfronteerd met mijn eigen ‘Hollandsheid’, met mijn eigen ‘Amsterdam-Zuidheid.’ In Washington woonden we ook in zo’n typisch *Desperate housewives*-oord, maar ze konden mij dat stempel niet opplakken, want ik hoorde er niet, dus was het ook niet erg. Maar hier hoor ik wel en dat is confronterend. Dan zie ik al die vrouwen met hun bakfietsen en King Louie-jurkjes – dat vind ik eng. Ik kan het niet zo goed uitleggen, maar ik vond het gewoon lekker om nergens bij te horen, om alles als buitenstaander te bekijken. Ook voor mijn werk is dat leuker. Ik heb het hier overigens wel drukker, want ik word meer gevraagd voor interviews en optredens. Ook vanwege mijn nieuwe kookboek *Koken met Sylvia Witteman*. Daarin zijn de beste van mijn oude en nieuwe recepten gebundeld. Mijn vorige drie kookboeken waren snel uitverkocht en er was al lang vraag naar een herdruk. Vandaar nu deze nieuwe uitgave. En ja, misschien ook wel om te laten zien: ik ben er weer.’

